

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1)ขั้นวางแผนพัฒนา(Plan) 2)ขั้นดำเนินการพัฒนา (Act) 3)ขั้นสังเกตการณ์(Observe) 4)ขั้นสะท้อนผล(Reflect) ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 447 คน ดังนี้ 1)ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2)ครู จำนวน 14 คน 3)นักเรียน จำนวน 219 คน 4)ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 204 คน 5)คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการระดมสมอง จำนวน 38 คนได้แก่ 1) ครู จำนวน 14 คน 2)นักเรียน จำนวน 12 คน 3)ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 12 คน รวมจำนวน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน จำนวน 27คน ได้แก่ 1)ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน 2) ครู จำนวน 14 คน 3)ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 12 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แนวทางการระดมสมอง และแบบสังเกต และแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน การหาคุณภาพของเครื่องมือใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์(Index of Item – Objective Congruence หรือ IOC)จากผู้เชี่ยวชาญ และการหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(α - coefficient) ของครอนบัค วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วนำเสนอผลวิจัยโดยใช้วิธีการพรรณนา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1)ขั้นวางแผนพัฒนา(Plan) 2)ขั้นดำเนินการพัฒนา (Act) 3)ขั้นสังเกตการณ์(Observe) 4)ขั้นสะท้อนผล(Reflect) ซึ่งมีการดำเนินงาน 10 กิจกรรม ได้แก่ 1)วิเคราะห์เอกสารและการระดมสมองเพื่อศึกษาประเด็นสำคัญปัญหาและสภาพและความต้องการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อมพบว่าในช่วงระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมาครูมีการโยกย้ายและบรรจุใหม่ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ชัดเจน สำหรับนักเรียนเริ่มมีพฤติกรรมหลงใหลค่านิยมต่างชาติ สนใจแต่วัตถุนิยม ไม่รู้จักประมาณตน เลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ประหยัด อดทน ใฝ่เรียนใฝ่รู้ และการคิดวิเคราะห์ ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความต้องการให้นักเรียนเรียนรู้โดยยึดหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2)วางแผนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร และการระดมสมองมาจัดทำตารางการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม 3)ประชุมเชิงปฏิบัติการทบทวนแผนปฏิบัติการประจำปี โดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในแผนปฏิบัติการประจำปี 2560 จำนวน 12 โครงการ เสร็จแล้วนำเสนอและวิพากษ์ร่วมกัน จนได้แผนปฏิบัติการประจำปี 2560 ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารสถานและครู นำแผนปฏิบัติการประจำปี 2560 ไปปฏิบัติ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงานครั้งต่อไป 4)ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่คณะครูและฝึกปฏิบัติเขียนแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 6 โครงการ 5) อบรมเชิงปฏิบัติการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งครูเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง จากศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ ณ ห้องประชุมโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ ตำบลดอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ หลังจากเสร็จสิ้นการอบรมเชิงปฏิบัติการ มอบหมายให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคนละ 1 หน่วยการเรียนรู้ รวม 11 หน่วยการเรียนรู้ 6)นิเทศติดตามการออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่าการออกแบบหน่วยการเรียนรู้จำนวน 9 หน่วยสามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนได้ครบถ้วน ส่วนอีก 2 หน่วยการเรียนรู้ ยังมีปัญหาในด้านโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับปัญหาในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ครูยังมีปัญหาในเรื่องการเขียนชุดคำถามกระตุ้นคิดเพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียง แนวทางที่ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในส่วนแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูยังมีปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จากปัญหาที่พบผู้วิจัยได้เข้าไปให้ความรู้และช่วยแก้ไขในจุดที่เป็นปัญหาในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี 7)หาคุณภาพของหน่วยการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์ (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านพบว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ข้อคำถามมีความเหมาะสมถูกต้องทางภาษาและสอดคล้องกับประเด็นที่จะศึกษาสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ 8)จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำการทดสอบก่อนเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และดำเนินการทดสอบหลังเรียน 9)นิเทศการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการสังเกตและจัดประชุมเป็นระยะเพื่อสอบถามปัญหา ช่วยเหลือ และแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่มุมต่างๆ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2560 และกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้ผู้บริหาร

สถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนและกรรมการสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 10)ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา ได้รับทราบถึงผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

2. ผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลจากแบบประเมินการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสรุปได้ดังนี้

2.1 ผลประเมินการปฏิบัติงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อมในภาพรวมปฏิบัติงานอยู่ในระดับคุณภาพมากเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับคุณภาพมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา รองลงมาคือด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ และด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า

2.1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบายในการดำเนินงานของโรงเรียน รองลงมาคือการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปี และการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม ด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนตามลำดับ ส่วนรายการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่การนำผลการติดตาม มาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น รองลงมาคือการนิเทศติดตาม ประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงตามลำดับ ส่วนรายการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่การมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น

2.1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การมีโครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียง รองลงมาคือการส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามลำดับ ส่วนรายการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่การนำผลการติดตามมา ปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การประชุม สัมมนาหรือศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ รองลงมาคือการใช้โครงการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ

การส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอตามลำดับ ส่วนรายการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่การขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่องค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมาคือองค์ประกอบครู และองค์ประกอบนักเรียนตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่องค์ประกอบสถานศึกษา

2.2 ผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบพบว่า

2.2.1 องค์ประกอบสถานศึกษา รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่โรงเรียนสะอาดเป็นระเบียบ ร่มรื่น ปลอดภัยโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการ รองลงมาคือโรงเรียนมีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2 องค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษา รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือผู้บริหารสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนอย่างเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพของตนและสอดคล้องกับภูมิสังคม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้คุณธรรมนำความรู้ในการดำเนินชีวิต

2.2.3 องค์ประกอบครู รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ครูมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือครูเป็นแบบอย่างในการเห็นคุณค่าและภูมิใจในวัฒนธรรมไทย ทั้งด้านภาษา การแต่งกาย ประเพณี ศาสนาและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นและครูเป็นแบบอย่างในการมีวินัยในตนเอง ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน และทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมตามลำดับ ส่วนรายการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ครูเป็นแบบอย่างในการใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า

2.2.4 องค์ประกอบนักเรียน รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือนักเรียนมีการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม และนักเรียนมีการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อมตามลำดับ ส่วนรายการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่นักเรียนมีการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ

อภิปรายผลการวิจัย

การที่จะขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอยางตลาด จังหวัดยโสธร ให้ประสบความสำเร็จผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในแผนปฏิบัติการประจำปี แผนงานโครงการ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์เอกสารและการระดมสมองเพื่อค้นหาประเด็นสำคัญจากข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน สภาพและความต้องการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ทำให้สามารถนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ รัชนิกร วงศ์จิราภรณ์ (2559) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มโรงเรียนค่ายพระเจ้าตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จควรสร้างบรรยากาศและจัดแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงภายในโรงเรียน มีการกำกับติดตามและประเมินอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จากนั้นเข้าสู่การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่นิยมในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่ดีขึ้นซึ่งอรรถพร ภักดีสมัย (2555) ได้ศึกษาพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านบึงหวายโนน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร โดยใช้กลยุทธ์ประชุมเชิงปฏิบัติการ นิเทศติดตามผล ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี หลังจากการประชุมเชิงปฏิบัติการและนิเทศติดตามพบว่า โรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอยางตลาด จังหวัดยโสธรมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับคุณภาพมาก สอดคล้องกับเฉลิมชัย ตาธะกา (2558) ที่ได้ศึกษาการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปรียาดา สุขสว่าง (2557) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยภาพรวมผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับคุณภาพมาก ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดเป็นนโยบายในการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้เชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับ ชนกานต์ กาหลง (2560) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ได้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติและต้องบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีการวัดและประเมินผล

2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การจัดทำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยร่วมกับ

ผู้บริหารส่งครูเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมมอบหมายให้ครูออกแบบหน่วยการจัดการเรียนรู้คนละ 1 หน่วย ทำให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการปลูกฝังคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง มีการนิเทศกำกับติดตามเป็นระยะๆ และนำผลการนิเทศติดตามมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรจิรา บุญมี (2557) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ที่ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครูทุกคน จัดทำตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำระบบนิเทศติดตามส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การมีโครงการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูในการจัดทำโครงการพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาทิ เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การเสริมสร้างอาชีพ สหกรณ์โรงเรียน พร้อมทั้งมีการนิเทศกำกับติดตามเป็นระยะๆ และนำผลการนิเทศติดตามมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง สอดคล้องกับจุฑามาส พัฒนศิริ (2560) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ที่ได้จัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนอยู่อย่างพอเพียง จัดตั้งเป็นชุมนุมหรือชมรม และนำผลงานมาจัดประกวดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การประชุมสัมมนาหรือศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรที่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมหรือศึกษาดูงานจากหน่วยงานต้นแบบที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงาน มีการจัดกิจกรรมนำเสนอผลงาน จัดทำประกาศเกียรติคุณเพื่อยกย่องและส่งเสริมบุคลากรที่ประพฤติตนเป็นต้นแบบของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการกำกับติดตามและนำผลงานมาปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะๆ สอดคล้องกับสุดารัตน์ กุมขุนทด (2559) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ที่ได้พัฒนาบุคลากรโดยการส่งเสริมจัดให้มีการแสดงผลงานการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของบุคลากรในการจัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ส่งเสริมให้สถานศึกษาเข้าร่วมโครงการ สถานศึกษาพอเพียง

5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีจึงเป็นตัวจูงสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาครูในหลายรูปแบบ เช่น การเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่ครู การส่งครูเข้ารับการอบรมจากศูนย์

สถานศึกษาพอเพียง มุลินิยวุธศิริคุณ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่แผนปฏิบัติการประจำปี แผนงานโครงการ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น โครงการปลูกพืชผักสวนครัว การเสริมสร้างอาชีพ สหกรณ์โรงเรียน ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด เครื่องดื่มสุขภาพ และการอบรมทรัพย์ และนักเรียนนำเสนอผลงานเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ สอดคล้องกับ จุฑามาศ (2559) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ที่ได้จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการออม เช่น จัดตั้งธนาคารโรงเรียน มีการบูรณาการให้มีวิชาเรียน หรือเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในครัวเรือน การทำบัญชีรับ – จ่าย ให้นักเรียนนำเสนอผลงานในรูปแบบโครงงานหรือจัดนิทรรศการเพื่อประเมินผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ยังบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความสะอาดร่มรื่น ปลอดภัย เป็นระเบียบเรียบร้อย จัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้นักเรียนรู้จักความพอประมาณ ประหยัด อุดม ซื่อสัตย์สุจริต ใฝ่เรียนรู้ คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจ เลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม รู้จักแก้ปัญหาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของชุมชน สอดคล้องกับ ชนากานต์ กาหลง (2560) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างผลงานที่เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษา ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยเรื่องการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนชุมชนบ้านวังจ้อม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะแยกเป็นประเด็น ๆ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้

1.1 ก่อนดำเนินการวิจัยควรมีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย

1.2 ควรให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้เกิดความตระหนักรับผิดชอบและเกิดความภาคภูมิใจในการปฏิบัติ

1.3 การการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีจึงเป็นตัวจักรสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่แผนปฏิบัติการประจำปี แผนงานโครงการ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดสภาพแวดล้อมให้

เอื้อต่อการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการกำกับติดตามและนำผลงานมาปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะ ๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงลึกโรงเรียนต้นแบบการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จเพื่อที่จะได้นำแนวทางมาขยายผลการปฏิบัติได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

